

20 Ιουλίου 2021

ΙΔΙΩΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΕΚ ΤΩΝ ΕΣΩ ;

Στο ΕΚΠΑ λειτουργεί αγγλόφωνο πρόγραμμα στη Φιλοσοφική Σχολή στο οποίο ολοκληρώθηκε πρόσφατα το πρώτο ακαδημαϊκό έτος. Για το 2022 προγραμματίζεται η έναρξη λειτουργίας αγγλόφωνου προγράμματος της Ιατρικής Σχολής. Σε δηλώσεις του στην Καθημερινή της 8ης Ιουνίου ο Πρύτανης του ΕΚΠΑ Καθηγητής κ. Δημόπουλος αναφέρει: «Το ξενόγλωσσο πρόγραμμα της Ιατρικής υιοθετεί τις προτεραιότητες του σχεδίου ανάπτυξης του Ιδρύματος για εξωστρέφεια στην εκπαίδευση, την έρευνα και τη διεθνοποίηση των παρεχόμενων υπηρεσιών. Η στρατηγική της Ιατρικής κινείται στο πλαίσιο της προσπάθειας για εξωστρέφεια και η δημιουργία του ξενόγλωσσου προγράμματος θεωρήθηκε το αναγκαίο και αμέσως επόμενο βήμα μετά την επιτυχημένη εκπαιδευτική και ερευνητική συνεργασία μελών της σχολής με επιφανείς καθηγητές σε ΑΕΙ της Ευρώπης και των ΗΠΑ και τη σύναψη διμερών συνεργασιών με ξένα ιδρύματα. Φιλοδοξία είναι σταδιακά όλα τα τμήματα του ΕΚΠΑ να αναπτύξουν αγγλόφωνα προγράμματα.»¹

Δεν έχουμε ούτε αρμοδιότητα ούτε γνώση να

αξιολογήσουμε το άλφα ή το βήτα πρόγραμμα σπουδών. Πιστεύουμε όμως ότι οι παραπάνω εξελίξεις και η γενική κατεύθυνση της Ανώτατης Παιδείας στη χώρα μας εγείρουν κρίσιμα πολιτικά ερωτήματα για μια συζήτηση που πρέπει να γίνει. Ιδιαίτερα αφού για το Υπουργείο Παιδείας τα ξενόγλωσσα προπτυχιακά προγράμματα αποτελούν κεντρική προτεραιότητα².

Η εξωστρέφεια και η διεθνοποίηση είναι έννοιες οι οποίες εν γένει έχουν θετικό πρόσημο. Για παράδειγμα πολλοί συνάδελφοι έχουν δώσει μάχες για να εκλέγονται μέλη ΔΕΠ συνάδελφοι με διεθνή αναγνώριση που υπερτερούν στα τυπικά και ουσιαστικά προσόντα. Κρίνουμε ότι οι προσλήψεις χαρισματικών νέων επιστημόνων σε νέες θέσεις, που ανοίγουν δυστυχώς με το σταγονόμετρο, είναι ένα από τα καλύτερα εχέγγυα για τη διεθνοποίηση και την εξωστρέφεια του ιδρύματος. Το επιστημονικό ειδικό βάρος όταν συγκεντρωθεί σε κρίσιμη μάζα αποκτά μεγάλη προωθητική δύναμη.

Το βασικό ερώτημα είναι το ακόλουθο: ποια είναι η ταυτότητα ενός ιδρύματος όπου δυνητικά

¹<https://www.kathimerini.gr/society/561390019/istoriko-diethnes-anoigma-tis-iatrikis-scholis-athinon/>.
10.07.2021.

Ανάκτηση

²<https://www.esos.gr/arhtra/72562/n-kerameos-kentriki-proteraiotita-i-exostreifeia-ton-panepistimion-mas>.
10.07.2021.

Ανάκτηση

όλα τα τμήματα θα λειτουργούν και ένα παράλληλο πρόγραμμα σπουδών με δίδακτρα; Τι σημαίνει συγκεκριμένα, και όχι γενικά, αυτού του είδους η εξωστρέφεια και η διεθνοποίηση;

Έχει χυθεί πολύ μελάνι τις τελευταίες δεκαετίες για τα ιδιωτικά ΑΕΙ, τα «κολλέγια» κοκ. Με όρους Εμπορικού Δικαίου και χάρη σε ευνοϊκές κατευθύνσεις της ΕΕ (αν και η εκπαίδευση παραμένει εθνική αρμοδιότητα) ιδιωτικές σχολές που δεν πληρούν καμία ελάχιστη προϋπόθεση ακαδημαϊκότητας έχουν κατοχυρώσει για τους αποφοίτους τους πλήρη επαγγελματική ισοτιμία με τα πτυχία των δημόσιων ΑΕΙ. Θυμίζουμε επίσης ότι η βάση εισαγωγής στις εν λόγω σχολές είναι το μηδέν, ή για την ακρίβεια αρκεί να έχεις απολυτήριο λυκείου και να διαθέτεις το σχετικό ποσό για τα δίδακτρα. Υποπεύομαστε ότι οι ίδιες προϋποθέσεις αρκούν και για την έξοδο, αν και δεν υπάρχει διαθέσιμη σχετική τεκμηρίωση. Ο πελάτης έχει πάντα δίκιο.

Εκτιμούμε ότι όταν μπαίνουν στο παιχνίδι της παροχής εκπαιδευτικών υπηρεσιών με όλο τους το κύρος τα ιστορικά ιδρύματα, όπως το ΕΚΠΑ, αυτά θα αποτελέσουν την εμπροσθοφυλακή για την καθιέρωση της ιδιωτικής ανώτατης εκπαίδευσης και τα «κολλέγια» θα περάσουν σε συμπληρωματικό ρόλο. Το αν οι φοιτητές είναι αλλοδαποί ή όχι δεν έχει ιδιαίτερη σημασία. Εξάλλου είναι θέμα χρόνου μια δικαστική απόφαση να ανατρέψει αυτόν τον περιορισμό. Το βασικό ερώτημα είναι αν η Παιδεία είναι υπηρεσία ή αγαθό, αν η παροχή γνώσης (ή δεξιοτήτων) επί πληρωμή μπορεί να συνδυαστεί με ακαδημαϊκότητα εδώ και τώρα, δηλ. στις συγκεκριμένες συνθήκες, στο συγκεκριμένο ιστορικό πλαίσιο, της συγκεκριμένης ελληνικής πραγματικότητας. Ειρήσθω εν παρόδω, οι τετριμμένες αναφορές στο «Χάρβαρντ» που είναι ιδιωτικό αλλά «άριστο» είναι εκτός τόπου και χρόνου και περισσότερο προδίδουν την άγνοια αυτών που τις αναμασούν για το Χάρβαρντ, για το αμερικάνικο εκπαιδευτικό σύστημα αλλά και για το εγχώριο πανεπιστήμιο.

Η ουσία για μας περικλείεται στο εξής: πρέπει τα δημόσια ελληνικά ΑΕΙ, που είναι πιασμένα στη μέγγενη μιας ανέλας λιτότητας, να γίνουν σταδια-

κά αυτοχρηματοδοτούμενα; Σε αυτή την περίπτωση βέβαια θα είναι δημόσια μόνο κατ' όνομα. Η σύντομη απάντησή μας είναι ότι αυτό θα είναι μια καταστροφική εξέλιξη, αλλά σε κάθε περίπτωση κρίνουμε ότι όλοι πρέπει να τοποθετηθούν. Επισημαίνουμε ότι όσοι συνάδελφοι θεωρούν ντροπή την κρατική χρηματοδότηση που δεν ταιριάζει σε ιδρύματα «αρίστων» πρέπει να είναι έτοιμοι να βρουν και τον μισθό τους από την «αγορά». Όσοι από αυτούς είναι φυσικά πλήρους και αποκλειστικής απασχόλησης.

Το θέμα είναι πολύ μεγάλο για να θίξουμε όλες τις πτυχές του. Εν τάχει θα αναφέρουμε ότι όπου μπαίνουν αρχικά χαμηλά δίδακτρα σε σχετικά σύντομο χρονικό διάστημα εκτοξεύονται. Αυτό συνέβη στα πολιτειακά πανεπιστήμια των ΗΠΑ, συνέβη στη Βρετανία, και το έχουμε δει κατά κόρο να επαληθεύεται στις εγχώριες μεταπτυχιακές σπουδές. Όταν ξεκινάει μια τέτοια επιχειρηματική δραστηριότητα είναι οικονομικός νόμος η ανάγκη για μεγέθυνση, με αύξηση του πλήθους των φοιτητών, αύξηση των διδασκτρών, αύξηση του υποαμειβόμενου, μη μόνιμου, διδακτικού προσωπικού και διεύρυνση μιας γραφειοκρατικής κάσας στελεχών και λοιπών παρατραχάμενων που περιστρέφονται γύρω από τον καθεαυτό ακαδημαϊκό πυρήνα για να πιστοποιούν την «ποιότητα» και την «αριστεία».

Αφήσαμε τελευταίο το θέμα των αποδοχών μας που κρίνουμε ότι συνδέεται άμεσα με τα παραπάνω. Είναι καθηλωμένες σε πολύ χαμηλά επίπεδα επί εικοσαετία και πλέον. Δεν θα κουνήσουμε το δάχτυλο στους μισθοσυντήρητους συναδέλφους που αναγκάζονται να κάνουν δεύτερη και τρίτη δουλειά για να ζήσουν τις οικογένειές τους. Ο ανεξέλεγκτος πολλαπλασιασμός Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών με δίδακτρα αποδίδει σε μια μερίδα συναδέλφων ένα μικρό επιμίσθιο για να βελτιώσουν λίγο τα οικονομικά τους. Η αλόγιστη ίδρυση μεταπτυχιακών προγραμμάτων είναι θέμα χρόνου να προσκρούσει σε ένα φυσικό όριο, και πιθανώς κάποια από τα πλέον εξωτικά να αρχίσουν να κλείνουν ελλείψει φοιτητών-πελατών. Τα ξενόγλωσσα προγράμματα είναι η καινούργια πηγή κάποιων επιπλέον εσόδων για τα χειμαζόμε-

να μέλη ΔΕΠ. Αξίζει τον κόπο ;

Η μετατροπή των μεγάλων δημόσιων πανεπιστημίων στην αιχμή του δόρατος της παροχής εκπαιδευτικών υπηρεσιών με ιδιωτικο-οικονομικά κριτήρια θα αυξήσει περαιτέρω την εντροπία στον κατακερματισμένο ακαδημαϊκό χάρτη της χώρας και θα αποσπάσει κρίσιμους ανθρώπινους και υλικούς πόρους από την κύρια αποστολή των ιδρυμάτων. Η ιδιωτικοποίηση εκ των έσω, που είχε ήδη ξεκινήσει, περνάει στο επόμενο στάδιο. Σε πρώτη φάση θα διπλασιαστούν τα τμήματα στα ΑΕΙ, πλάι στο κάθε τμήμα θα υπάρχει ένα «παρατμήμα» με δίδακτρα για «αλλοδαπούς». Σε δεύτερη φάση, θα επιτραπεί η εγγραφή σε αυτό και Ελλήνων φοιτητών. Μέχρι αυτό το σημείο θα έχουν ξοδευτεί σημαντικά ποσά για ανθρώπινο δυναμικό και υποδομές, συμπεριλαμβανομένων και νέων κτιρίων, κάποια από τα οποία φαίνεται ότι ήδη

κατασκευάζονται. Τελικά, δεδομένης της παράλογης κατασπατάλησης πόρων (π.χ., κάθε μάθημα θα πρέπει να διδάσκεται δύο φορές - πράγμα αδύνατον), είναι αρκετά πιθανό τα δύο τμήματα να συγχωνευτούν σε ένα με «συμβολικά» δίδακτρα, τα οποία σε πολύ μικρό διάστημα θα εκτιναχθούν. Το άλλο, λιγότερο πιθανό, ενδεχόμενο είναι να απαιτηθεί μια ακόμη μεγαλύτερη επένδυση σε ανθρώπινο δυναμικό και κτίρια για το στήσιμο ενός παράλληλου ιδρύματος επί πληρωμή στο οποίο προκειμένου να μην είναι ζημιογόνο πρέπει να εισάγονται και να αποφοιτούν μεγάλο πλήθος φοιτητών. Η απόσβεση της επένδυσης, αν γίνει, θα απαιτήσει πολλές δεκαετίες. Υπάρχουν τελικά τόσοι πόροι για τη δημόσια παιδεία και δεν το γνωρίζαμε ; Ή θα βρεθούν προκειμένου να προωθηθεί η ιδιωτικοποίηση της ;

Αυτή είναι η λογική των πραγμάτων, ανεξάρτητα από τις προθέσεις κάποιων σημερινών υποστηρικτών αυτού του είδους της «διεθνοποίησης» και «εξωστρέφειας» των ΑΕΙ. Είναι άραγε τυχαίο ότι όλοι οι διαπρύσιοι προπαγανδιστές της κατάργησης του άρθρου 16 του Συντάγματος, που απαγορεύει τα ιδιωτικά ΑΕΙ, με φανατισμό υποστηρίζουν την καθιέρωση των ξενόγλωσσων τμημάτων με δίδακτρα ;

Ο καθένας ας αναλάβει τις ευθύνες του.

Ο Πρόεδρος

Κ. Μηλολιδάκης

Ο Γραμματέας

Σ. Κολλιόπουλος